

Feldts NEP-socialism

När kommunisterna i Ryssland hade gripit makten genom en statskupp efter den borgerliga revolutionen och krossat den spirande demokratin och vunnit sin seger i det därpå följande inbördeskriget stod den nya Sovjetmakten inför en allvarlig ekonomisk kris. För att undvika ett totalt ekonomiskt sammanbrott med massvält som följd, något som dessutom kanske också hade medfört revolutionens undergång, införde Lenin något som kallades den Nya Ekonomiska Politiken, vanligen förkortat NEP.

Under några år i början på 1920-talet tilläts både vinster, kapitalister och en viss grad av marknadsekonomi. De näst sista kapitalisterna tävlade med varandra om att tillverka, distribuera och sälja de rep som i sinom tid skulle komma till så flitig användning vid avrättandet av de sista kapitalisterna, något som gjordes med stor framgång under 1930-talet.

Under NEP-tiden var det, antar vi, många av företagarna i Sovjet som tyckte att makthavarna nog inte var så dumma, det här med socialism var säkert något som man bara använde i den politiska retoriken. Repförsäljningen gick bra och hade man tur och höll sig framme kunde man göra goda klipp i aktier i repindustrin på den blomstrande aktiebörsen.

Det finns betydande skillnader mellan Lenin och statsminister Olof Palme. Men det finns ändå stora likheter mellan syftet med den politik som Kjell-Olof Feldt nu bedriver under Olof Palmes överinseende och den NEP-politik som till dags dato räddade socialismen kvar i Sovjet.

Kjell-Olof Feldt låter om inte motorsågen så åtminstone osthyveln vina över

anslagen. Detta icke utan framgång. Har man dessutom lite tur med världskonjunkturen och ränteutvecklingen och är man flink i fingrarna med index och byten av redovisningsprinciper så kan man redovisa ett sjunkande budgetunderskott.

Direktörer och journalister häpnar över denna duktighet.

LO-ledningen hjälper, utan att avse det och utan att förstå det, till med att ge finansministern ära långt inne i det borgerliga lägret. Berndt Ahlqvist skriver begåvade och kunniga analyser i Östra Småland (s) och tror sig därmed verka för en icke-socialistisk socialdemokrati.

Alla är glada utom moderaterna som tror att de förlorat valet på sitt nej till osthyveln och sitt ja till systemskiftet. Det systemskifte som är oundgängligt om skattetrycket skall kunna sänkas, något som är nödvändigt om den svenska ekonomin på sikt skall kunna fungera bättre. Extra ledsna är moderaterna över att Feldt genomför mycket av det moderaterna förespråkade i valrörelsen.

Moderaterna talade om systemskifte, dessvärre utan att vara så beredda att de kunde stå pall när deras krav på systemskifte påtalades i valdebatten. Socialdemokraterna talade inte om systemskifte – annat än moderaternas – i valrörelsen, men är nu i full färd med att genomföra det efter valet och i all tysthet.

Vad då för systemskifte, kanske någon undrar, socialdemokraterna sade ju att de skulle bevara välfärdssamhället? Javisst. Men de talade mycket tyst, om ens något, om fondsocialismen i sina valtal.

För vad är det som pågår utan att det märks? Vad är det som gör liknelsen med NEP-politiken relevant? Jo, att

själva löntagarfondsrevolutionen är genomförd. Fonderna växer i storlek år för år. Vid nästa valtillfälle, 1988, har fonderna funnits i man minns då knappt hur många år. Och om Feldts strategi håller kommer både direktörer och andra väljare då att vara fyllda av tacksamhet inför den socialdemokratiska regering som håller facket på mattan, vinsterna uppe och lönerna nere.

Väljarna kanske då har både rätten att handla på systemet på lördagar, se reklam i TV (det går ändå inte att förhindra) och ha förmånen att bo i en eller annan frikommun.

Då är det socialdemokratiska maktinnehavet cementerat, löntagarfonderna trygga och marschen kan anträdas med

det tredje steget rakt in i den hägrande fondsocialismen. Det är, föreställer vi oss, Kjell-Olof Feldts och Olof Palmes budskap när de internt inom Rörelsen förklarar sin politik.

Det behöver inte gå så. Väljarna kan komma att upptäcka att den sk Tredje Vägen – man talar nu inte så gärna om Det Tredje Steget – inte finns och att istället systemskiftet med borgerliga förtecken är både nödvändigt och önskvärt.

Man gör nämligen systemskifte för att folk skall få det bättre – inte sämre – ett budskap som moderaterna i 1985 års valrörelse misslyckades med att överföra till väljarna.

1988 måste det lyckas bättre.